

АНОТАЦІЯ

Назва дисципліни / освітнього компонента	ВК - 38 Комп'ютерне аранжування IV курс 7,8 семестр
Освітня програма	ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «Музичне мистецтво. Оркестрові духові та ударні інструменти» Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» спеціалізація «Оркестрові духові та ударні інструменти» галузі знань 02 «Культура і мистецтво»
Компонент освітньої програми	Вибірковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	<u>3</u> кредитів / <u>90</u> годин
Вид підсумкового контролю з	залік – 8 сем.
Мова викладання	Українська
Викладач	Сіончук Олександр Володимирович доцент
CV викладача на сайті кафедри	https://rdgy.netlify.app/
E-mail викладача	sionchuko@ukr.net

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни:

У процесі вивчення дисципліни „Комп'ютерне аранжування” здобувачі вищої освіти повинні навчитися упорядковувати (розписувати) музичний матеріал (авторські п'єси, пісні чи обробки популярної музики) для різного складу духового оркестру та ансамблю в нотному редакторі Finale.

Під час лабораторних занять студенти матимуть можливість працювати за комп'ютерами, засвоювати нотний редактор Finale, здійснювати у ньому різного роду аранжування та прослуховувати набраний твір.

Завдання дисципліни

Окрім того, студенти зможуть навчитись робити авторські обробки, компонувати п'єси на основі використання запозичених музичних зразків (тем). Принциповою новацією у цьому курсі є техніка виконання аранжування, що опирається на використання навиків володіння студентом комп'ютера та міді клавіатури як засобу для введення звукової інформації. Це дозволяє не тільки інтенсифікувати процес освоєння дисципліни, а й значно розширити спектр використовуваного музичного матеріалу.

У процесі викладання дисципліни студенти повинні набути знань з ладо-інтонаційної та метро-ритмічної структури музичної тканини, володіти навичками розвитку мотиву і формування фрази, компонування зімкнених і розімкнених побудов, знати основи фактуро та структуроутворення, вміти вибудовувати драматургію форми твору.

Викладення курсу тісно пов'язане з такими дисциплінами як: „Теорія музики” – термінологія, основні засади аранжування; „Гармонія” – основні принципи побудови інструментальних партій; „Сольфеджіо” – специфіка точного інтонування партій; „Поліфонія” – доцільність та логіка побудови багатоголосних мелодичних ліній у творі. А також з дисциплінами „Аналіз музичних творів”, „Інструментознавство”, „Інструментування” та „Інформатика”. Якщо знання основ „Інформатики” допоможе опанувати техніку введення, збереження і обробки музичної інформації, а „Інструментознавство” та „Інструментування” дадуть чіткі знання музичного інструментарію та способів його поєднання, то перші три предмети дають найголовніше – навички роботи з музичним матеріалом, компонування фактури, структури побудов та драматургії форми музичного твору загалом. - здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

Загальні компетентності:

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні компетентності освітньої програми

СК10.Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

Програмні результати навчання

ПРН07. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.

ПРН10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим та оркестровим колективом.

ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

3.Очікувані результати навчання

В процесі вивчення дисципліни студент повинен проявити:

Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у своїй творчій діяльності;

- здатність аналізувати задані теми клавіру;

- здатність розписати партитуру для духового малого оркестру, середнього мішаного та великого мішаного духового оркестру в нотному редакторі Finale-2011;

Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

Тема1.

Ознайомлення з нотним редактором Finale

Нотний редактор Finale.

За вікном ХХІ століття. З появою комп'ютера практично в усіх сферах діяльності людини, в тому числі і у музиці, настав час великих можливостей.

Тепер за його допомогою можна відтворювати та перевіряти свої творчі ідеї, монтувати звукові файли точнісінько як у професійній студії, додавати до них усілякі ефекти, легко набирати й роздруковувати будь-які твори. Використання комп'ютерної техніки в навчальному процесі дозволяє скоротити його й зробити більш цікавим.

Нині існує велика кількість різноманітних прикладних комп'ютерних програм, серед яких наведемо лише декілька: Finale, Sibelius, Encore, ScoreforDOS, Te. Кожна з них розрахована на користувача з певним рівнем підготовки, а тому має свої „плюси” і „мінуси”.

Програма Finale за широтою спектру своїх функцій вигідно відрізняється від інших програм подібної спрямованості.

Finale – потужний редактор нотного тексту, призначений для складання й відтворення партитур. Він дозволяє набирати текст (як нотний так і буквенний), змінювати його, копіювати, переміщувати частини, формувати і видавати до друку. Програма комп'ютерної нотації може ще і відтворювати, програвати набраний нотний текст. Причому цей текст може бути будь-якого рівня складності. Кожен музичний інструмент електронної партитури прозвучить своїм тембром, більш-менш схожим на інструмент-оригінал. Тембр, тональність і темп виконання користувач може вільно змінювати. У Finale закладені можливості альтернативної нотації гітарної, цифрової та іншої, так званої, *tabulature*. Нотний текст, набраний у Finale можна використовувати як ілюстративний матеріал у інших текстових чи графічних редакторах. Але слід зазначити, що широкі можливості й ресурс цієї програми зробили її досить складною в опануванні. Для полегшення вивчення нотного редактору Finale слід звернутися до наступної літератури: 1) Шеремет В. Музыка і Finale: Навчально-методичний посібник. – Краматорськ: ТОВ „Тритон-МФ”, 2008. – 284 с. 2) Мистецтво нотування у Finale. / Уклад. І. Рокіщук, О.Трофимчук. – Рівне, 2003. – 53 с.

Такий редактор необхідний композитору, аранжувальнику, диригенту та будь-якому музиканту, який звик виражати чи сприймати музичні повідомлення за допомогою нотного запису. Оволодівши ним, музикант зможе швидше і якісніше не тільки набирати нотні тексти, а й компонувати музику, робити аранжування, оркестрування та ін.

На контрольному уроці студент повинен продемонструвати свої знання оволодіння нотного редактору Finale.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Тема 2.

Вибір матеріалу для аранжування

Гармонізація твору

Знайти у творах, що вивчаються з дисциплін „Спецінструмент”, „Загальне фортепіано”, „Диригування” каденції і секвенції як стати затори, а потім як динамізатори музичного формотворення. Аналізувати у цих творах форму точки зору наявності експозиційних та розробкових розділів.

- Оволодіти елементарними навичками ладо-інтонаційного та ритмічного розвитку теми;
- Навчитися аналізувати вплив прийомів ритмо-інтонаційного розвитку на смислові акценти;
- Паралельне написання кількох видів мелодичних фігурацій (контрапункту, педалі); знайти різні фактурні засоби наприклад виконуваних творів (клавирів, партитур).

На контрольному уроці студент повинен створити різні види фігурацій на основі гармонічної структури розглядуваного музичного зразка.

- Написання фактури, твору на основі визнання прихованої гармонії, імітаційної поліфонії або прихованого акордового складу;
- Витягування гармонічної фігурації з ладово-тематичних особливостей розглядуваного зразка.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

Тема 3.

Створення власної партитури.

Підготовка до створення партитури

Основні елементи аранжування.

В результаті вивчення в цьому семестрі студенти повинні вміти:

1. Придумувати (підбирати) приклади побудов-відповідей, у яких:

- відповідь зі змінами настають раніше каденцій;

- відповідь з тим самим змістом, але в іншій тональності (видозмінена);
- відповідь з іншим тематичним змістом;
- відповідь, що є розвитком першої теми (монолітна побудова);

відокремлення кадансових устоїв (каденція – матеріал для секвенцій);

- підміна стійких гармоній нестійкими;
- дисонантне усвідомлення консонантного моменту (форма незмінна);
- використання інтонаційних згинів для нових модуляційних зворотів (зі зміною структури);
- гармонічні і метро-ритмічні зсуви, утворені імітаціями чи підведенням контрапункту;
- вирощування мелодичних новотворень з основних тематичних елементів;
- підміна нестійких гармоній стійкими;
- введення тематико-орнаментальних каденцій;
- використання однієї теми на фоні іншої.

2. Введення контрастної теми на останніх тактах звучання першої шляхом співставлень контрастних елементів обох тем з подальшою кодою на матеріалі до другої теми. Вступ як:

- підготовка мелодичних елементів;
- підготовка (пошук) гармонії;
- пошук ритму і фактури (можна з елементами гармонічного пошуку).

Кода – приспів до даної побудови, або як заміна третьої частини твору;

- прискорений переказ змісту п'єси;
- аналог до вступу або як розширена і варійована каденція;
- утверджує тематичний зміст;
- на органному пункті;
- гамоподібно підкреслена характеристика ладо тональності.

1. Скріплення-секвенції: 1ч. – повільна, 2ч. – швидка.

2. Скріплення-цезури (фермати), можна з використанням модуляцій.

Секвентне чи імітаційне просування теми, розчленування на окремі поспівши, використання елементів теми у збільшенні чи зменшенні, використання різного гармонічного освітлення.

Вростання тематичних поспівок у нові утворення, що розширюються. Написання розробкової частини з використанням різноманітних елементів тематичного розвитку.

В результаті студент повинен представити партитуру твору, що побудована на двох або більше темах для естрадного оркестру кафедри. У творі студент

демонструє вміння komponувати структуру твору, придумувати фактуру з урахуванням наявного інструментального складу оркестру. Партитура озвучується у Finale.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ IV.

Тема 4.

Програми для створення музики

На лабораторних заняттях викладач допомагає вибрати (написати) матеріал для майбутньої сольної інструментальної композиції у електронному варіанті. Найчастіше вони створюються для інструмента, яким добре володіє студент. Освоєння комп'ютерної програми для створення музики типу **Cubase** чи **Logic**. За необхідності студенти можуть створювати спочатку дирекціон-партитуру у Finale. Це, насамперед, стосується тих студентів, які недостатньо володіють фортепіано.

На заняттях студент разом з викладачем „оживлюють” зквантизовану фонограму, вносячи динамічні та темпові коректури. Захист цієї роботи відбувається на заліку, де студент виконує власний твір під власно створену фонограму.